بەش باخچەی منداڵان

کۆلێژ پەروەردەی بنەڕەتی

زانکۆ: سەلاحەددین-هەولێر

بابەت: سایکۆلۆژیای بلیمەتەکان

پەرتووکی کۆرس: قۆناغی چوارەم - کۆرسی یەکەم

ناوی مامۆستا: چیمەن همزە درویش - مامۆستای یاریدەدەر

ساڵی خوێندن: ٢٠٢٢-٢٠٢٣

پەرتووکی کۆرس
Course Book

١. ناوی کۆرس	سایکۆلۆژیای بلیمەتەکان
٢. ناوی مامۆستای بەر پرس	م. ی چیمەن همزە درویش
٣. بەش/ کۆلێژ	باخچەی مندالان / پەروەردەی بنەڕەتی
٤. پەیوەندی	ئیمێل: chiman.drwish@su.edu.krd ژمارەی تەلەفۆن: ٠٧٥٠٤٣٠٤٧٠٤
٥. یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک	تیۆری: ٤ کاتژمێر پراکتیك: نیە
٦. ژمارەی کارکردن	(٤) چوار کاتژمێر لەهەفتەیەکدا
٧. کۆدی کۆرس	
٨. پرۆفایەلی مامۆستا	لەساڵی خوێندنی ٢٠٠٨ - ٢٠٠٩ بڕوانامەی بەکالۆریۆسم لەبەشی زمانی کوردی/کۆلێژی پەروەردەی بنەڕەتی زانکۆی سەلاحەددین بەدەستهێناوە. لەساڵی (٢٠٠٩) وەك یاریدەدەری توێژەر لەبەشی زمانی کوردی هەمان کۆلێژ دەست بەکاربووم بۆ ماوەی (٣) ساڵ. خولی توانستی کۆمپیوتەر و خولی زمانی ئینگلیزی وەك پێداویستیەك بۆ وەرگیران لەخوێندنی باڵام بینی , لەساڵانی ٢٠١٣/٢٠١٢ لەخوێندنی ماستەر وەرگیرام لەهەمان کۆلێژ و زانکۆ. بڕوانامەی ماستەرم لەبواری (ڕێگاکانی وانەوتنەوەی زمانی کوردی) لەبەرواری (٢٠١٥/٣/٤) بەدەستهێنا , لەبەرواری (٢٠١٥/٣/٣١) نازناوی زانستیم وەرگرت بەناونیشانی (مامۆستای یاریدەدەر) , ئێستاش وەك مامۆستایەك لەبەشی باخچەی مندالانی کۆلێژی پەروەردەی بنەڕەتی/ زانکۆی سەلاحەددین کاردەکەم.
٩. وشه سەرەکیەکان	**بەهرە ، بلیمەت ، داهێنان ، مندالی بەهرەدار ، ئەقلی باڵا**

١٠. ناوەرۆكی گشتی كۆرس:

مەبەست لەخوێندنی ئەم بابەتە ئاشناكردنی قوتابیانە بەبوارێكی گرنگ و تایبەتمەندیەكی گرنگی ژیانی منداڵە ئەویش بەهرەیە, هەروەها زانینی چەمكەكانی بەهرە و داهێنان و منداڵی بەهرەمەند و منداڵی بلیمەتە هەروەها دەرخستنی پەیوەندی نێوان چەمكی زیرەكی و بەهرەیە.

لەلایەكیتر ئاشناكردنی قوتابیانە بەجۆرە سەرەكیەكانی بەهرە و خستنەڕووی هەریەك لەجۆرەكان لەلایەكیتر شارەزابوونیانە بەهۆكاری گرنگیدان بەمنداڵی بەهرەمەند و داهێنەر و ئاماژەكردن بەو زانایانەی كوگرنگیان بەم بوارە داوە.

هەروەها ئاشناكردنی قوتابیانە بەپۆلێنكردنەكانی ئەقڵی باڵا و بەهرە لای چەند زانایەكی ئەم بوارە و خستنەڕووی خاڵی هاوبەش و جیاوازی نێوان ئەم زانایانە. دوای ئەوە ئاماژەكردن بەڕەهەندەكانی بواری بەهرە و یارمەتیدانی دایكوباوك لەچۆنەتی مامەڵەكردن لەگەڵ منداڵی بەهرەمەند.

لەلایەكیتر خستنەڕووی ئەوەی كەئایا بەهرە تایبەتە بەهەندێ منداڵ و چۆن منداڵی بەهرەمەند بناسین چونكە ئەمە بەگرفتی گەورەی بەردەك مامۆستایان و داكوباوك و پەروەردكاران دادەنرێت، ئەمە جگە لەئاماژەكردن بەوەی كێن ئەوانەی بەهرەمەندن؟

قوتابی لەرووییەكی تر دەتوانێ سوود لەم بابەتە وەربگرێت لەزانینی كێشەكانی منداڵی بەهرەمەند لەگەڵ خێزان و پزیشك و ئاماژەكردن بەكێشەكانی لەگەڵ قوتابخانە, لەلایەكیتر ئاشنادەبن بەتایبەتمەندیەكانی منداڵی بەهرەمەند لەڕووی جەستەیی و ئەقڵی و هەڵچوویی و كۆمەڵایەتی.

هەروەها خوێندنی گرنگترین پێویستیە دەروونی و پەروەردەیی و كۆمەڵایەتیەكانی منداڵی بەهرەمەند سوودێكی گرنگ دەگەیەنێت بەقوتابیان بەو پێیەی دەتوانێت لەدواڕۆژی وەك مامۆستایەكی سەركەوتوو كاتێ مندالێكی نامۆ و جیاواز بەم شێوەیەی هاتە پێش بتوانێت بەباشترین شێوە یارمەتی بدات و وابكات پەرە بەتواناكانی خۆی بدات , لەلایەكیتر ئاشناكردنی قوتابیانە بەوەی ئایا منداڵی بەهرەمەند دەتوانێ بەردەوام بن لەگەڵ هاوڕێكانیان یان نا.

لەكۆتاییدا ئاماژەكردن بەچۆنیەتی گەشەپێدانی توانای منداڵی بەهرەمەند و ئاماژەكردن بەڕێگاكانی دۆزینەوەی منداڵی بەهرەمەند و پێوانەكردن و دەستنیشانكردنی بەهرە.

ئەمانە و چەندین بابەتی تر لەكرۆكی بابەتی سایكۆلۆژیای بلیمەتەكان دەخوێندرێن تاوەكو قوتابی بتوانێت دوای تەواوكردنی قۆناغی زانكۆیی و بەكەڵك وەرگرتن لەم بابەتە و ئەم ساڵی خوێندنەدا كەسێكی كارای نێو كۆمەڵگا بێت و لەهەر شوێنێكی پەیوەندیدار بەپیشە و پسپۆریەكەی هەلی كاری بۆ رەخسا ئامادەیی تیادا هەبێت بۆ خزمەتكردن.

١١. ئامانجەكانی كۆرس

بەو پێیەی كەپاشەرۆژی قوتابیانی بەشی باخچەی منداڵانی كۆلێژی پەروەردەی بنەڕەتی پیشەیان

مامۆستایەتیە لەباخچەکانی منداڵان, بۆیە ئەم کۆرسبوکە یاخود ئەم بابەتە چەند ئامانجێك لەخۆدەگرێت تاوەکو قوتابیان بتوانن سوودی لێ وەربگرن بەشێوەیەکی پراکتیکی لەداهاتووی خۆیاندا.

یەکێك لەمانە ئاشناکردنی قوتابیانە بەباسکردن و خستنەڕووی سایکۆلۆژیای منداڵی بەهرەمەند. هەروەها شارەزابوونی قوتابیانە چەمکە پەیوەندیدارەکانی بەهرە جۆرەکانی بەهرەداران و خستنەڕووی هۆکاری گرنگیدان بەبەهرەدار و داهێنەران و پۆلێنکردنی بەهرە و ئەقڵی باڵا، لەلایەکیتر نیشاندانی ڕەهەندەکانی بەهرە خستنەڕووی ئەوەی ئایا بەهرە تایبەتە بەهەندێ منداڵ و چۆن منداڵی بەهرەمەند بناسین

هەروەها ئاماژەکردن بەکێشەکانی منداڵی بەهرەمەند لەگەڵ خێزان و پزیشك و قوتابخانە و هستنەڕووی پێویستی دەروونی و کۆمەڵایەتی و پەروەردەیی منداڵی بەهرەمەند و چۆنیەتی مامەڵەکردن لەگەڵ منداڵی بەهرەمەند، لەهەمانکاتدا خستنەڕووی تایبەتمەندی جەستەیی و هەڵچوونی و کۆمەڵایەتی و ئەقڵی منداڵی بەهرەمەند و ئاماژەکردن بەچۆنیەتی گەشەپێدانی تواناکانی منداڵی بەهرەمەند.

لەکۆتاییشدا ئاماژەکردن و شارەزاکردنی قوتابیانە بەپێوانەکردن و دەستنیشانکردنی منداڵی بەهرەمەند و خستنەڕووی شێواز و ڕێگاکانی دۆزینەوەی منداڵی بەهرەمەند.

١٢. ئەرکەکانی قوتابی

١. ئامادەبوونی قوتابیان لەنێو پۆل.

٢. تاقیکردنەوەی لەناکاوی رۆژانە

٣. بەشداریکردن و دەربڕینی بۆچوونی سەبارەت بەو بابەتانەی کە لەنێو پۆل تاوتوێ دەکرێن و دەخوێندرێت.

١٣. ڕێگەی وانە ووتنەوە:

١. ڕێگای وانەبێژی
٢. ڕێگای هەژاندنی مێشك
٣. ڕێگای گفتوگۆ

١٤. سیستەمی هەڵسەنگاندن

. لە (٤٠٪)ی نمرەکان تایبەتە بە:

- لە (٣٠٪)ی تایبەتە بەتاقیکردنەوەی قوتابیان .

- لە (١٠٪)ی تایبەتە بەچالاکی و تاقیکردنەوەی لەناکاوی ڕۆژانە.

٢. لە (٦٠٪)ی نمرەکان، تایبەتە بە تاقیکردنەوەی کۆتایی کۆرسی یەکەم، کە کاتی دیاریکردن و دەستپێکردنی لەکاتی خۆی دیاری دەکرێت.
١٥. دەرئەنجامەکانی فێربوون بەو مەرجەی کەتۆی قوتابی ئامادەییت هەبێت لەوانەکان ، چالاکیت ئەنجام دابێت و بەشداریت لەگفتوگۆکانی نێو پۆل کردبێت ، بەدواداچوونت کردبێت بەدوای زانیاریەکان، ئەوا بەدڵنیاییەوە لەچەند لایەنێکەوە دەبیت بەکەسێکی پێگەییشتوو ، چونکە تۆ لەرێگەی بابەتەکانەوە ئاشنایەتیت لەگەڵ کۆمەڵێ چەمك و وشە لا دروست دەبێت سەبارەت بەسایکۆلۆژیای منداڵی بەهرەمەند و رێگای جۆرەکانی و هۆکاری گرنگیدان بەم چینە چۆنیەتی مامەڵەکردن لەگەڵیان و ... ، بەمەش ئاستی زانیاری و مەعریفیت گەشەی بەخۆوە دەبینێت. بەمەرجێك خوێندنەوەت بۆ بابەتەکان هەبێت. لەلایەکی تر تۆ کاتێ لەدوارۆژ کۆلێژ تەواو دەکەیت لەرێگەی ئەو زانیاریانەی کەوەرت گرتوون ، دەتوانیت کەسایەتیەکی باش بۆ خۆت بنیات بنێیت و هەستی باوەڕ بەخۆبوون لات دروست بێت ، هەروەها بتوانیت لەرێگەی ئەو زانستەی کەلات هەیە بەبێ ترس و شەرم و دڵەراوکێ پراکتیزەی پیشەی خۆت بکەیت لەداهاتوودا و بتوانیت زۆر بەباشی هەر قوتابیەکی جیاوازت بێتە پێش بەسەرکەوتوویی دەستنیشانی بەهرەکەی بکەی. لەهەمانکاتدا ئەم بابەتە فێری ئەوەت دەکات بتوانی بەئاسانی رێگاکانی دۆزینەوە و پێوانەکردنی منداڵی بەهرەمەند بدۆزێتەوە. لەکۆتاییشدا دوای تەواوکردنی ئەو بابەتە تۆی قوتابی هەگبە و نازناوی پیشەکەت زانیاریەکی نوێ یاخود بڵێین کۆمەڵێ زانیاری دەخرێتە سەر ، بەمەش دەرفەتێکت بۆ زیاتر دەرەخسێنێت ، بۆ بەدەستهێنانی هەلی کار لەپسپۆریەکەی خۆت لەداهاتوو کە باخچەکانی منداڵانە و سەرکەوتووش بیت تیایدا.
١٦. لیستی سەرچاوە • **سەرچاوە بەزمانی عەرەبی:** ١. طه، د. سهام علی وعثمان، د. امینة محمد، (٢٠١٩)، **الأطفال الموهوبون**، الطبعة الاولى، دار النشر الدولي، سودان. ٢. بخيت، د. صلاح الدين فرد، (٢٠١٥)، **الأطفال الموهوبون**، سلسلة الاصدارات المكتبية المحكمة ، الاصدار الاربعون. ٣. سليمان، أ.د. علي، (ب.ت.ط)، **طفلك الموهوب (اكتشافه-رعايته-توجيهه)**، سلسلة سفير التربوية.

١٧. بابەتەکان	ناوی مامۆستای وانەبێژ
- بەرچاوخستنێکی گشتی برگە و بابەتەکانی ئەم وانەیە. - تیشك خستنەسەر هۆکار و گرنگی خوێندنی ئەم بابەتە. - ئاماژەکردن بەچۆنیەتی خوێندنی بابەتەکە.	

	- نماییشکردنی سەرچاوە پشت پێ بەستراوەکان لەخوێندنی بڕگەکانی ئەم بابەتە. (هەفتەی یەکەم) - چەمکی بەهرە - چەمکی داهێنان - چەمکی منداڵی بەهرەمەند - چەمکی بلیمەت (هەفتەی دووەم) - زیرەکی و بەهرە - جۆرەکانی بەهرەداران (هەفتەی سێیەم) - هۆکاری گرنگیدان بەبەهرەدار و داهێنەران (هەفتەی چوارەم) - ئەقڵی باڵا و بلیمەتی - پۆلێنکردنی بەهرە و ئەقڵی باڵا (هەفتەی پێنجەم) - ڕەهەندەکانی بەهرە - ئایا بەهرە تایبەتە بەهەندێ منداڵ؟ - چوار شێوە لەپەیوەندی نێوان بەهرە و داهێنان هەیە (هەفتەی شەشەم) - چۆن منداڵی داهێنەر و بەهرەدار بناسین - کێن ئەو منداڵانەی بەهرەمەندن (هەفتەی حەوتەم) - کێشەکانی منداڵی بەهرەمەند لەگەڵ خێزان و پزیشك - کێشەی منداڵی بەهرەدار لەقوتابخانە (هەفتەی هەشتەم) - گرنگترین پێویستی دەروونی و کۆمەڵایەتی و پەروەردەیی بۆ منداڵی بەهرەمەند - ئایا منداڵی بەهرەمەند دەتوانێ بەردەوام بێ لەگەڵ هاوڕێکانی - چۆن مامەڵە لەگەڵ منداڵی بەهرەمەند بکەین (هەفتەی نۆیەم)

- تايبەتمەندی ئەقڵی منداڵی بەهرەمەند
- تايبەتمەندی جەستەيی منداڵی بەهرەمەند
- تايبەتمەندی هەڵچوونی و كۆمەڵايەتی منداڵی بەهرەمەند

(هەفتەی دەيەم)

- چۆن گەشە بەتوانای منداڵی بەهرەدار بدەين
- پێوانەكردن و دەستنيشانكردنی بەهرە
- شێواز و ڕێگاكانی دۆزينەوەی بەهرەمەند (هەفتەی يازدەم)

تێبينی: ئەگەری بوونی هەر گۆڕانكاريەك لەپلانی ئەم كۆرس بووكەدا دەكرێت , وەك زيادكردنی بابەتێك يان لابردنی , ياخود جێگۆڕكێكردنی بابەتەكان , لەم گۆڕانكاريانەش قوتابيان ئاگادار دەكرێنەوە.

١٨. بابەتی پراكتيك

نييە

١٩. تاقيكردنەوەكان

١. دارشتن: جۆرەكانی بەهرەداران چين ، بيانخەرەڕوو؟

٢. ڕاست وچەوت: نيشانەی ڕاست بەرامبەر دەستەواژەی ڕاست و نيشانەی چەوت بەرامبەر دەستەواژە هەڵەكان دانێ:

- ڕێگای خودی بەيەكێك لەشێواز و ڕێگاكانی دۆزينەوەی بەهرە دادەنرێت. ( )

٣. بژاردەی زۆر:

خوليای خوێندنەوە و نووسين لای منداڵی بەهرەمەند يەكێكە لەتايبەتمەنديەكانی:

- ئەقڵی - هەڵچوويی - جەستەيی - كۆمەڵايەتی

٢٠. تێبينی تر

قوتابيان دەتوانن لەچوارچێوەی ئەم سەرچاوانەی كەئاماژەم پێكردووە دەربچن و ئەوانيش زانياری بەدەست بهێنن لەڕێگەی سەرچاوەی تری جيا لەم سەرچاوە.

٢١. پێداچوونەوەی هاوەڵ

پ. ی. د. سلوى احمد أمين